

श्यावाश्व आत्रेयः। इन्द्राग्नी। गायत्री

यज्ञस्य हि स्थ ऋत्विजा सस्त्री वाजेषु कर्मसु। इन्द्राग्नी तस्य बोधतम्॥ ८.०३८.०१

यज्ञस्य। ऋत्विजा- आचार्यौ। हि- खलु। स्थ- भवथः। वाजेषु- गतिमत्सु। कर्मसु। सस्त्री- शुद्धौ। इन्द्राग्नी। इन्द्र ईशनाधिदेवता। अग्निः पावकः सर्वभूतहितक्रतुः। तस्य- तस्य मम स्तुतिम्। बोधतम्- जानीतम्॥१॥

तोशासा रथायाना वृत्रहणापराजिता। इन्द्राग्नी तस्य बोधतम्॥ ८.०३८.०२

तोशासा- शत्रून् हिंसन्तौ। रथायाना- रथगामिनौ। वृत्रहणा- आवरणबाधकौ। अपराजिता- अजेयौ॥२॥

इदं वा मदिरं मध्वधुक्षन्नद्रिभिर्नरः। इन्द्राग्नी तस्य बोधतम्॥ ८.०३८.०३

इदम्- एषः। मदिरम्- हर्षदः। मधु- रसः। नरः- नेतारः। अद्रिभिः- ग्रावभिर्जडप्रतीकैः। अधुक्षन्- निष्पादयन्ति॥३॥

जुषेथां यज्ञमिष्ट्यै सुतं सोमं सधस्तुती। इन्द्राग्नी आ गतं नरा॥ ८.०३८.०४

सधस्तुती- सहस्तुतियुक्तौ। इष्ट्यै- सदेषणायै। सुतम्- निष्पन्नम्। सोमम्- रसम्। यज्ञम्। जुषेथाम्- सेवेथाम्। नरा- नेतारौ। इन्द्राग्नी आगतम्॥४॥

इमा जुषेथां सर्वना येभिर्हव्यान्यूहथुः। इन्द्राग्नी आ गतं नरा॥ ८.०३८.०५

येभिः- यैः। हव्यानि- चरुपुरोडाशध्यानभावनादिहव्यानि। ऊहथुः- प्रापयथः। तानि। इमा- इमानि। सर्वना- सम्भजनानि। जुषेथाम्- सेवेथाम्॥५॥

इमां गायत्रवर्तनिं जुषेथां सुष्टुतिं मम। इन्द्राग्नी आ गतं नरा॥ ८.०३८.०६

इमाम्- एतत् । गायत्रवर्तनिम्- गायत्रसाममार्गम् । सुष्टुतिम्- शोभनं स्तोत्रम् । मम- मे ।
जुषेथाम्- सेवेथाम् ॥६॥

प्रातर्यावभिरा गतं देवेभिर्जेन्यावसू । इन्द्राग्नी सोमपीतये ॥ ८.०३८.०७

जेन्यावसू- जेतव्यधनौ । इन्द्राग्नी । प्रातर्यावभिः- प्रभाते गामिभिः । देवेभिः- देवैः । सोमपीतये-
रसानुभवाय । आ गतम् ॥७॥

श्यावाश्वस्य सुन्वतोऽत्रीणां शृणुतं हवम् । इन्द्राग्नी सोमपीतये ॥ ८.०३८.०८

श्यावाश्वस्य- प्राणतुरगवतः । सुन्वतः- रसनिष्पादकस्य । अत्रीणाम्- अग्न्युपासकानाम् । हवम्-
आह्वानम् । शृणुतम् ॥८॥

एवा वामह उतये यथाहुवन्त मेधिराः । इन्द्राग्नी सोमपीतये ॥ ८.०३८.०९

यथा । मेधिरः- मेधाविनः । अहुवन्त- आह्वयन्ति । एव- तथा । वाम्- युवाम् । अह्वे- आह्वये ॥९॥

आहं सरस्वतीवतोरिन्द्राग्न्योरवौ वृणे । याभ्यां गायत्रमृच्यते ॥ ८.०३८.१०

याभ्याम् । गायत्रं साम । ऋच्यते- प्रशंसितं भवति । तयोः । सरस्वतीवतोः- रसचोदनशक्तिमतोः ।

इन्द्राग्न्योः । अवः- रक्षणम् । अहम् । आ वृणे- वृणोमि ॥१०॥